

תפארת אומן

International
Committee of
Breslav Rabbis

בס"ד | גליון א' | י תמוז תש"פ | יו"ל ע"י איגוד רבני ברסלב להצלת הבית החיים של רבינו באומן | להערות ודיווחים: 148148b@gmail.com

דבר המערכת

הקשר של העם היהודי לדורות עברו, הוא למעשה היסוד והייחודיות שלו. בשום אומה ולשון לא מתרפקים על העבר - מלבד היסטוריונים וחובבי היסטוריה, ואדרבה, עבור הדור העכשווי, נחשבים בני הדור הקודם לנחשלים וחסרי התפתחות, וככל שהדורות מתקדמים הם נחשבים ונערצים יותר, והנערץ ביותר הוא הדור החי, אשר גאותו על חכמתו המרובה על דורות הקודמים.

ההיפך הגמור הוא בעם ישראל, ככל שהדורות קודמים יותר, כך ההערכה אליהם גדולה יותר ואנו מביטים אליהם מלמטה ללמעלה. בחז"ל מגדירים זאת "אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים" (שבת קיב).

כיצד מתבטאת ההערכה והכבוד שאנו בני העם היהודי, מייחסים לדורות עברו?

הדבר מתבטא בשני אופנים. (א) ככל שהדברים נאמרו ע"י קודמים יותר, משקלם מכריע יותר, מאחר והם קרובים יותר לשורש, דהיינו למעמד הר סיני והקבלה שנמסרה מדור לדור. (ב) בקשר האמיץ והבלתי ניתן לניתוק, למקום מנוחתם של הדורות הקודמים, והפקידה בציוניהם הקדושים, מה שלא נשמע ולא נראה בשום אומה ולשון.

לכן, כשהיהודים שומעים שאי שם בקצה העולם, קיים חשש לפגיעה בקברי ישראל גם כאלו שאינם מוכרים, או שלא ניתן לוודא מי הם היו (מתחת חוסר מצבות וכדומה), ובודאי באם מדובר בקברי צדיקים ידועים, יתעוררו יהודים מכל רחבי העולם היהודי, לעשות כל שביכולתם למנוע פגיעה בכבודם.

לצערינו - והדבר קרה בתחילתו מחוסר ידיעה, ובהמשך מתוך נסיון הממון - נפגעו קברי ישראל, ויתכן מאד שמדובר בקדושי עליון, בעיר בה דרו במשך מאות בשנים עשרות אלפי יהודים, המפורסמת בפרט לחסידי ברסלב, הלא היא העיר אומן, בה חר למושב לו לאחר מלאות ימיו ושנותיו רביה"ק רבי נחמן ז"ע, כשהסיבה לבחירתו זו, היא גם מאותו קשר של העם היהודי לעבר ולקדושי, מאחר ובמקום זה נקברו בקברי אחים כ-30 אלף קדושי אומן, אשר ממש בימים אלו חל ימי היארצייט שלהם ה' ו' ז' תמוז תקכ"ח - תש"פ (252 שנים).

זכותם העצום של מקדישי ה' שבחרו במוות מחיים ובלבד שלא ייראו כבוגדים באמונת אומן, יעמוד לנו שלא נכשל ולא נכלם.

אמונה ובטחון

חנותו, ומוכר אותם מוצרים, זועק הוא בקולי קולות עד לב השמים: הצילו! יורדים לפרנסתי! מסיג גבול!... לפתע שכח מכל מה שדיקלם עד אותו יום, שפרנסה היא מן השמים, ואין איש נוגע כמלא נימה ממה שמוכן לחבירו. כל מאמרי חז"ל הק' נעלמו כלא היו, והוא מלא כעס ותרעומת על אותו משיג גבול שנכנס לתוך שלו, וממש גוזל ממנו את פרנסתו.

המשך בעמ' 3

"יש לו אמונה כל זמן שהאמונה מחייכת אליו"

(חזו"א אמונה ובטחון)

מין החזו"א צוק"ל בספרו קצר הכמות ורב האייכות "אמונה ובטחון", מתאר כיצד אדם שרוממות הבטחון בגרונו, ויודע הוא לדקלם מאמרי חז"ל ואת דברי בעל חובת הלבבות בשער הבטחון, ואף מגלה דעתו, שהצלחת חנותו היא רק מהשי"ת, וכל פעלו היא אך ורק השתדלות ותו לא.

אך ברגע שמאן דהוא פתח חנות מול

חדשות אנ"ש

חסידי ברסלב בכל רחבי העולם היהודי מתכוננים לקראת הקיבוץ בראש השנה תשפ"א באומן ועוקבים בדריכות אחרי ההתפתחויות בעקבות בהלת הנגיף העולמי

ההנחיות נכון להיום, המגיעים לאוקראינה ושוהים בה פחות מיומיים פטורים מבידוד ■ קנסות חמורים למפירי בידוד ■ לעת עתה אין עדיין החלטות אודות הקיבוץ

כניסת זרים לאוקראינה, בשבוע האחרון הותרה כניסת זרים לבאים ממדינות עם אחוז תחלואה נמוך ("מדינות ירוקות"), ואף בוטלה חובת הבידוד לאלו, אך בשל העליה בתחלואה בארץ ישראל, הוגדרה ארץ ישראל כ"אדומה" והבאים ממנה מחוייבים

המשך בעמ' 4

בהודעה רשמית של משטרת הגבולות של אוקראינה: הנכנס לאוקראינה ליומיים בלבד לא תחול עליו חובת הבידוד (אולם, הוא עדיין יהיה חייב להחזיק ביטוח רפואי, כולל ביטוח קורונה, בתוקף). הנוסעים לאוקראינה שהפרו את חובת הבידוד, קיבלו קנסות חמורים.

לאחר תקופה ארוכה של איסור על

דעת תורה מספרים וסופרים

ליקוטים בעניין שמירת הקברים,
והסכנה הגדולה שבחילולן

שו"ת 'באר חיים מרדכי' (חלק י"ד דף נט, סי' ל"א)

בתמונה: בית חפזת יהודים של אומן

שלושים אלף קדושי אומן

**בשבת האחרונה והימים שאחריה
(בימים ה' עד ז' תמוז) חלו ימי היארצייט
של שלושים אלף קדושי אומן, שנהרגו
על קידוש ה' בפרעות תקנ"ה, בעיירה
אומן שבאוקראינה.**

אומן המכונה "עיר הגעגועים", שוכנת
על אם הדרך בין קייב בירת אוקראינה,
לבין אודסה עיר הנמל המרכזית שבים
השחור. מעצם מיקומה, הייתה אומן
מאז ומתמיד עיר מרכזית וחשובה
באוקראינה, צבאית וכלכלית.

התקופה עליה אנו מספרים (אחרי שנת
ת"ק), הייתה תקופה בה מרדו האוקראינים
בשלטון הפולני ששלט אז באזור,
בנסיונם להשיג עצמאות. היהודים היו,
כמו תמיד, הקרבנות הראשונים בכל
מרידה.

בשנת תק"ך (1760 למניינם), מרדו
ההידמאקים בשלטון הפולני, ובעברם
בעיר אומן, רצחו המורדים אלפים
מיהודיה והחריבו את רובה. שנה לאחר
מכן, בנה הרוזן פוטוצקי, מושל האזור,
את העיר מחדש ופיתחה. אז החל גם
בבנייתו של גן סופיא המפורסם.

כשמונה שנים לאחר מכן, בשנת
תקכ"ח, מרדו שוב ההידמאקים, ושוב
החלו פרעות ופוגרומים להשתולל ברחבי
אוקראינה. יהודי אזור קייב, במיוחד,
עברו שרשרת של פוגרומים נוראיים.
היהודים שגרו סביבות העיר אומן,
נמלטו אליה בהיותה עיר מבצר, בתקווה
למצוא בה מקלט.

מפולין נשלח שר הטבחים איוון גאנטע
ימ"ש - שהיה שונא יהודים מושבע
- על מנת לדכא את המרד. אולם, עד
מהרה החליף גאנטע את נאמנותו, ובקיץ
של אותה שנה הצטרף למורדים והיה
למפקדם. שני הכוחות התאחדו כעת,
כשאחת ממטרותיהם המרכזיות היא
המשך בעמ' 4 <<

- יעיון בשו"ת אמרי יושר ח"ג סי' ל' מש"כ בשם החו"י
ושו"ת ב"ש דעיקר לדינא כטור - הלא יש בזה עוד איסור
נוסף המבואר בש"ס מגילה כ"ט ואיפסקא בטוש"ע
שם סי' שס"ח ביה"ק אין נוהגין בהן קלות ראש כגון
לפנות שם או לאכול ולשתות שם כו'. ואם כי לדעת
הרמבם ז"ל בפ"ד מ"ה אבל ה' י"ג גם זה משום איסור
הנאה הלא אנו קיי"ל כאשר ביארו הב"י ורמ"א ז"ל שם
דעיקר האיסור בזה משום כבוד המתים, גם במקום
שאין כאן איסור הנאה יעו"ש
והוא איסור המבואר בשם
ומוסכם מכל הפוסקים - ועוד
בה שלשה משום גזל המצר
שהוזקק לרבים וגם אין מוכשר
לישראל מחמת הבהנים
שאסורים לבוא הביתה וכאשר
ביאר בהרובה איסור זה, הגאון
הקדוש בעל באר מיים חיים
בשו"ת שבסיפרו סידורו של
שבת יעו"ש ובשו"ת דבר משה
מהד"ת סי' י"ט באריכות.

כלל גדול הוא כי בדבר
הפשוט לאיסור אין לפלפל
ולהאריך ובוזה הלא האיסור
פשוט כפול ומשולש בש"ס
ופוסקים, בהלכות בהלכות
פסוקות וברורות ואך באזהרה
בכח התורה ובקריאה של חיבה
הנני לכל בני העיר ולהמנהלים
אנא שימו אל ליבכם ובינו את אשר לפניכם גודל פירצת
גדר החומרי והמוסרי שיש בזה לחלל כבוד המתים אשר
נשמותיהם צרוות כבר בצרור החיים הלא תדעו כי מלבד
האיסור שיש בזה עפ"י דת תוה"ק עוד סכנה מרחפת על
אלו שישוהו באלו הבתים וגם חלילה על כל אנשי העיר
אשר בידם למחות כי כל מי שיש בידו למחות כו'
וכמאמרם ז"ל, חוסר נא על כבוד נפשות המתים ונפשות
החיים, וזאת עשו וחיו לסתור במקומם האפשרי כל אלו
הבתים שנבנו על אלו הקברים כי באמת אין כאן עשיית
הטוב לעניים אדרבה לרע להם שלא יהיה חלילה בתיכם
קבריהם והחזקה ביד העניים לא יהיה באיסור ובחילול
כבוד המתים שהיא סכנה לנפשותם אך בהיות ובכבוד
במקומות אחרים לבנות להם בתים ולהחזיקם בדרך
הטוב והחיים ובודאי תשמעו לקול התורה וכן תעשו כי
הוא חייכם. ובוזה אחתות את שמי.

להתורנים יו"ש כו' השו"ב נ"י בעיר בארלאד
מכתבם קיבלתי ובדבר שאלתם בזה"ל באנו כשואל
מפני היראה בדבר מה שקרה במחנהנו, אשר אחדים
מהקאמיטעט הרשו לאיזה אנשים עניים אשר עברו
עליהם, המים הזדונים ונשטפו ממי הבארלאד, לבנות
להם בתים בתוך הבית הקברות הישנה, כשלוש מאות
שנה, העומדת בתוך העיר, והנה כאשר נשמע בין החיים
נעשה רעש גדול בעיר והלכנו
גם אנחנו לראות וזאת אשר
מצאנו ראינו בית אחד נבנה על
שני קברים ובית אחד על קבר
אחד ועוד אחרים, והבתים כבר
נגמרו כי נעשה במהירות היותר
אפשרי סמר מיוחד בשרינו
כו' ואנחנו לא נדע מה נדון בזה
כו', ע"כ שמנו פנינו להוד כבוד
ת"ה להורות לנו איך נתנהג
בזה הקאמיטעט וכל בני העיר
מצפים לקראת תשובת כת"ה,
ובטחוננו אשר בודאי ישיב לנו
כת"ה במהרה כו' עכ"ל השאלה.

הנה רעדה אחותני בקראי
את מכתבם מפרצה הנוראה,
אשר כמעט מעולם לא נשמע
כמוהו, ויש בזה עשות חסד עם
החיים והמתים, לזאת הנני
בתשובה קצרה על אתר, כי
האיסור בזה הוא בחוט המשולש, ראשית מסוגיא
דסנהדרין מ"ז ואיפסקא בטוש"ע יו"ד סי' שס"ד סעי'
א' קבר של בנין אסור בהנאה, אבל קרקע העולם של
קבר אינו נאסר בהנאה, וי"א דהקרקע שלקחו מן הקבר
וחזרו ונתנו עליו דהוי תלוש ולבסוף חיברו אסור בהנאה,
אשר בכגון דא, דיעה א' במחובר, וי"א בהרב הוי ספיא
דדינא, לדעת הפמ"ג ביו"ד בכללים ההוראות או"ה סי'
ג', ובספרי באר חיים מרדכי ח"א סי' נ"ב ובח"ב סי' ל"ג
כו' בזה יוע"ש ולפ"ז לרובם ככולם הסוברים דאיסור
הנאה מקבר הוא מה"ת כמבואר בפירש"י ז"ל שם
בסנהדרין מ"ז ע"ב הובא בב"י ביו"ד ס"ס שס"ד ובכ"מ
בפ"ח מה' ט"מ ה' ה' דכ"מ דמספיקין בבית"ק דינו
בבית"ק יען דאסור מה"ת וכמש"כ בשו"ת מהרש"ם ז"ל
ח"א סי' מ"ג יוע"ש וא"כ יש ברמ"א ז"ל שם, בש"ס וי"א
ורבים המה החוששים לדעת הר"י ז"ל ויש בזה איסור
הנאה.

שנית גם לדעת הטור והפוסקים החולקים על הר"י

חיים מרדכי

אותו יהודי מתלהב מהרעיון, רוכש את השטח ובעיני רוחו כבר רואה את הדולרים נערמים באוצרו, וכבר מתכנן על חשבון כך לשפץ את דירתו המרופטת...

מה באמת קרה? היכן הם אותם מילים
יפות שממש הפליאו את כל שומעיו? איך
קרה כדבר הזה שנשכחו ממנו הדברים
האמיתיים? איך נהפך עורו בין רגע?

את התשובה לכך, עונה לנו התורה
הק' במשפט קצר: "כי השוחד יעוור עיני
חכמים ויסלף דברי צדיקים", בורא עולם
נטע בבריאה את כח ה'שוחד', שבכוחו
לעוור, את מי? את מי שהתורה מעידה
שהוא חכם. בכוחו לסלף, את מי? את מי
שהתורה מעידה שהוא צדיק? לא עדות
של חבר, גם לא של רב, ואף לא של
אמורא או תנא, כי אם עדות של הקב"ה
בכבודו ובעצמו, ובכל זאת למרות צדקותו
וחכמתו, ברגע שעניו מסתנוורים מ'שוחד'
דהיינו נגיעה כל שהיא, אם זה נגיעת ממון,
נגיעת כבוד וכו', עלול האדם לאבד בין
רגע את ההיבט הנכון, את ההסתכלות
התורתית המתחייבת.

לכן, גם אדם שמפיו קולחות אמרות
על אמונה ובטחון, עדיין אין בכך בטחון
שגם בלבו פנימה הוא שלם עם הדברים
לחלוטין, וכל רוחות שבעולם לא יזיזוהו,
המבחן האמיתי, הוא לעת נסיון, דווקא
כאשר מול חנותו פותח אדם זר חנות
דוגמת חנותו, או אז ניתן באמת ובתמים
לדעת האם אותו אדם הוא 'בעל' אמונה
ובטחון, או שהוא רק 'ידען' בנושאים אלו,
ותו לא.

זה בהחלט נסיון לא קל! ושהקב"ה לא
ינסה אף אחד מאתנו. אך זו היא חובתנו
בעולמנו, להפנים פנימה עמוק עמוק,
שהקב"ה ורק הוא, הזן ומפרנס מקרני
ראמים הזקוקים לכמויות ענק של אוכל,
ועד ביצי כינים שאין מי שיגיש להם
את ארוחתם, לכל הנבראים דואג הוא
למחסורם, כל אחד לפי מה שהוא צריך,
וכמה שנקבע לו בראש השנה המרבה לא
יעדיף והממעיט לא יחסיר, ולו בפרטה
אחת!

ומדוע? כי כל ההשתדלות לפרנסה, היא
מחמת הקללה של "בזעת אפיק תאכל
לחם", אך כמה שהאדם ירוויח, זה כבר לא
תלוי בהשתדלותו, ולכן על האדם לעסוק
אך ורק בפרנסה שאין בה אף לא סרך
איסור, ואם אין לו פרנסה אחרת, אזי הוא
'פטור' מחובת ההשתדלות, שהרי זה לא
רצון הבורא, אזי מה לו להשתדל בדבר
שהוא היפך רצון הבורא!

הדוגמה הקלאסית הנוגעת לענייננו.
יהודי שומע על אזור מסויים, שניתן לרכוש

כאשר חציו כבר נמצא בצידי החפירה,
ומחציו השני מבצבצת גולגולת ושברי
עצמות רחמנא ליצלן!

ב-ו-ם ט-ר-א-ח!!! פצצת אטום נפלה
על ראשו של אותו יהודי מסכן. הוא הולך
להתעלף ח"ו. כל ההשקעה, כל החלומות
הוורודים, כל התוכניות על רווחים
אסטרונומיים, הכל ילך לאיבוד!

באותו רגע, ניצב אותו אדם בנסיון חייו!
שני דרכים לפניו:

האחת, הדרך הקלה והקצרה... להעלים
עין כאילו לא ראה מאומה, לשלם עבור
שעות נוספות ביום ובלילה, בימות החול
וגם ב... (כמובן ע"י גוי...) לגמור מהר מהר
את החפירה, ולצקת כמה שיותר מהר קיר
ביטון סביב החפירה, לפני שמגיע האדם
הלא נכון, שעלול לגלות את מה שהיה
כאן, וכל מגדל הקלפים יתמוטט באחת.

והשניה, הדרך הקשה והארוכה...
להתחזק באמונה ובטחון, ולמרות
הפיתוי העצום והקושי להתעלות מעל
לנגיעות ולשוחד הממון, לקיים כפשוטו
"בכל מאדך", לוותר על עולם חולף עבור
עולם של נצח! לקדש שם שמים, להרים
עיניים למרום ולומר מעמקי הלב: "ריבנו
של עולם, שלחת לי נסיון קשה מנשוא,
היצר הרע בוער בקרבי ומסיתני שלא
לעשות רצונך, כשהוא ממציא לי אין
ספור תירוצים, ומראה לי דוגמאות כיצד
פלוני ואלמוני גם התעלמו, אבל אני הקטן
מתחזק בכל ליבי נפשי ונשמתי, ולשם
יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הריני
מקבל עלי שלא לפגוע בחגירת ציפורן של
הנפטרים, שאינם אשמים שנפלתי בפח,
וידוע אני שהכל מאתך יתברך לטובתי
ולתועלתי בזה ובבא, וגם אם אפסיד את
כל רכושי ח"ו, לא המרה את פי ה' גדולה
או קטנה, ומי יודע אם כל ירידתי לעולם
השפל, לא היה אלא על מנת שאעמוד
בנסיון זה, וזה תיקוני בגלגול זה".

איזה רעש עושה מעשה אצילי זה
בשמים! מה רב טוב צפון לאותו האיש
שעמד בנסיון, והוכיח כי האמונה והבטחון
בבורא עולם, היא עבורו לא רק ידיעה
בלבד, כי אם קנין אמיתי בנפש.

זה לא חכמה גדולה להתרברב באמונה
ובטחון, כשאין זה הלכה למעשה. המבחן
האמיתי באם אכן חקוקה היא האמונה
עמוק בלבנו, היא כאשר מדובר בנסיון
מעשי! או אז ושבחתם וראיתם בין עובד
אלקים, לאשר לא עבדו!

בדיקות קורונה כתחליף לבידוד

על פי הודעת ממשלת אוקראינה, החל מיום חמישי האחרון (י' תמוז), הנכנסים לאוקראינה יצטרכו לעבור בדיקת קורונה לאחר הנחיתה ולאחריה להכנס לבידוד. אם תתקבל תוצאה שלילית לקורונה, הנוסע

יוכל לצאת מבידוד. ע"פ ההודעה, התוצאה תתקבל בתוך 12 שעות, ועלוותה תנוע בין 50 ל-80 דולר לנפש. הבדיקה תיעשה בשדה התעופה, לאחר הנחיתה.

פטור מבידוד לשהים באוקראינה פחות מיומיים

פטור נוסף מבידוד, הינו מי שמגיע לאוקראינה לשהות קצרה יותר מ-48 שעות. אדם הנכנס לאוקראינה, ומוכיח (באמצעות כרטיס טיסה) כי לא ישהה באוקראינה 48 שעות, פטור מחובת בידוד, ואף אינו נדרש לבדיקת קורונה.

הכללים הרגילים לתיירים הנכנסים לאוקראינה

על הנכנס לאוקראינה חלות התקנות הרגילות (דלהלן: 1) עליו להציג הזמנה תקפה למלון באוקראינה. 2) עליו להציג כי יש לו מזומנים בסך 250 דולר, ובנוסף 50 דולר לכל יום שהיה באוקראינה.

קנסות חמורים למפרי בידוד

מספר נוסעים מאנ"ש שהגיעו לאוקראינה בימים אלו והפרו את חובת הבידוד, קיבלו קנסות חמורים (למעלה מ-1000 דולר לאדם), וחמור מכך, נשללה מהם האפשרות להכנס לאוקראינה (ויזה שחורה). בתחילה, ביקשו האוקראינים לשלול מהם את זכות הכניסה למשך שנה שלמה, אולם לאחר השתדלות, קוצרה התקופה לשלושה חודשים, כלומר עד יומיים לפני ר"ה.

עסקנים מוסרים, כי מלבד הסכנה שבדבר

וחילול השם החמור העלול להוצר מכך, הרי שיהודים המפירים את התקנות באוקראינה, מעמידים בסיכון חמור את קיום הקיבוץ הקדוש בר"ה, ח"ו.

חזרה לארץ ישראל

נכון להיום, אין כניסה לארץ ישראל לאזרחים זרים בכלל. אזרחי ארץ ישראל הנכנסים אליה, מחויבים בבידוד של 14 יום, ועליהם להצהיר על כך בכניסתם ארצה.

האם הקיבוץ יוכל השנה להתקיים באופן?

הן הרשויות בארץ ישראל והן באוקריינה, חוששות מהתכנסות של עשרות אלפי איש יחדיו, העלול ח"ו להעלות את אחוז

התחלואה באופן משמעותי. מאידך, הרשויות באוקראינה כן מעוניינות בפתיחת ענף התיירות על מנת לשקם ולו במקצת את הכלכלה, שנמצאת במצב קשה כתוצאה מהמגיפה, יחד עם זאת אף הם חוששים מהתכנסות המונית שכזו, ומכך שיש בה סיכון. בימים אלה מנסים האוקראינים לגבש מתווה שיאפשר את קיום הקיבוץ, אולם עד למועד כתיבת שורות אלו, עדיין לא ידוע איך וכיצד יראה הקיבוץ השנה.

הרבנים גדולי וזקני אנ"ש שליט"א, קבעו סדר תפילה מיוחד לאומרה מידי יום ביומו, לפי הסדר דלהלן: תהלים פרק פ"ד, ליקוטי תפילות תפילה ע"ו, תפילת רבי יצחק ברייטער הי"ד.

>> המשך מעמ' 2

הריגת וחסול היהודים בכל מקום שהם. לא כל יהודי האזור הצליחו להכנס לאומן המבוצרת. לחלקם הגדול לא היה מקום בעיר, והם נותרו מחוצה לה, וכאשר הגיע גאנטע, החלו היהודים שהיו מחוץ לעיר להלחם בו ולעמוד על נפשם, אולם הכוחות לא היו שווים. תוך זמן לא ארוך, לא נותר מהם עד אחד. ואז הגיע תורה של העיר.

כוחותיו של גאנטע פרצו העירה בחמת זעם, הורגו וטבחו בכל יהודי שנקרה בדרכם. יהודי העיר נמלטו לבית הכנסת הגדול שבעיר, שהתמלא על גדותיו באלפי יהודים עטופי טליתות, זועקים לפני בוראם שיצילם - ומוכנים למסור נפשם על קדושת שמו ית'.

סמוך לבית הכנסת עצרו הפורעים, ובהוראתו של גאנטע נבנתה כמין חופה (במקום שהיו יהודי העיר מעמידים חופות לחתנים), שגובהה נמוך מגובה אדם, ולידה העמידו שתי וערב, באופן שכל מי שיעבור תחת החופה יאלץ להתכופף קמעה - וכך ייראה כביכול, כמשתחוה לצלם ח"ו (לפי גירסתו של הגה"ח רבי יחיאל מיכל דורפמן זצ"ל, מעולי רוסיה ומגדולי זקני אנ"ש, הפורעים דרשו לנשק את השתי וערב).

הכרוז יצא: כל יהודי המעוניין להציל את חייו, יצא מבית הכנסת ויעבור דרך החופה, או אז יהיו לו חייו לשלל.

באותה שעה, נתקדש שמו הגדול ית'. מכל אלפי היהודים ששהו בבית הכנסת, אנשים, נשים וטף, זקנים וצעירים, לא נתפתה מהם אפילו אחד. כולם, כולם, ללא יוצא מן הכלל, מסרו נפשם על קדושת שמו, בחרו ליפול לידיהם צמאות הדם של הפורעים, אך לא לכרוע לצלם.

חוצפתם של היהודים (כך, אגב, תוארו הדברים גם בעיתון אוקראיני בתקופה האחרונה:

המשך בעמ' 5 <<

סוף סוף באומן...

מה לא עושה ברסלב חסיד כדי לקיים בתמימות את ציווי רבינו להגיע אליו לימי הקיבוץ בראש השנה באומן

קיבוץ ראש השנה תשפ"א באומן ■ לפי הנראה יהיו השנה הגבולות וקשיים על אנשי שלומינו הנוסעים העולים לקיבוץ באומן, אם זה קשיים בימי הקיבוץ... ואם זה קשיים הן ביציאה לקיבוץ, כמחירים גבוהים ונסיעות ארוכות וכדו', והן בחזרה למקום המגורים, כבידוד, וכדו' ולכן ראינו לנכון לעלות ע"ג הכתב את נסיעתם המפרכת ומלאת הפחדים של אנשי חסידי ברסלב בדורות עברו, שלא יתרו ונסעו למרות כל הקשיים והמגבלות שהיו כרוכים בדבר, נציין כי עליהם לא ריחפו קשיים של ארבעה שבועות, שהן חודש ימים (- שבוע לפני, שבוע בקיבוץ, ושבועיים אחרי) אלא 24 שבועות שהן שישה חודשים... ובהם פחדים וסכנות ממשיות על חייהם כפשוטו כידוע.

לבריה"מ לצורך שליחות ציבורית. רבי אברהם יעקב יצר איתו קשר, והוא הסכים לצרפו לנסיעה. השניים הגישו בקשה לקבלת אשרת כניסה לרוסיה, כשבכוונה אין הם מזכירים את העיר אומן. האישור הנכסף התקבל, ובחודש חשון תשל"א עלו השנים בלבבות פועמים על המטוס הממריא למוסקבה.

השלטון הקומוניסטי קיבל את פניהם בדרכו האופיינית, כשהם מצמידים לשניים מדרכי תירות מטעם ה'אינטוריסט' חברת המעקב הידועה לשמצה, שהפרידו בין השניים ושיכנו כל אחד מהם במלון אחר, מה שהפך את המשימה להתחמק מעיניהם הבולשות ולצאת לאומן - בלתי אפשרית.

באחד הימים צעדו השניים לבית הכנסת הגדול של מוסקבה, שם ניגש יהודי בעל זקן קצרצר לרבי אברהם יעקב ושאלו ברמיה: "האם אתם משתייכים ל'נחל נובע'?...". התשובה היתה כמובן חיובית. היהודי זיהה את עצמו כחסידי

רבי משה בורשטיין בציון הקדוש

ברסלב בשם רבי ישראל קרוסונסקי (שמאחר יותר עלה ארצה) והוא זה שהשתדל לקשר בינו לבין ה'אגורמים המתאימים'...

היה זה ביום שני בבוקר. רבי אברהם יעקב נכנס לתחנת המוניות המרכזית כפי שסיכם עם איש הקשר. אולם, למרבה ההפתעה האיש לא המתין לו שם. מוניות באות ויוצאות, ולאיש אין זכר. השעות נקפו, ופחד נורא תקף אותו, שמא לאחר כל הגיעה להגיע עד לכאן, הדרך לאומן תחסם בפניו.

ואז עלו זכרונות מלפני ארבעים שנה והציפו את כל ישותו; כמו בחלום ראה את עצמו משתטח על האדמה בגבול פולין-רוסיה, כשמסביבו נשמעות יריות מחרירות, חייו היו נתונות אז בסכנה ממשית - אילו היו שוטרי הגבול מבחינים בו.

מחשבה מעודדת חלפה כעת במוחו: כאן הרי לא נשקפת סכנת חיים, 'אם אתפס חלילה, בסך הכל אשב במאסר, ואולי אקבל קנס כלשהו'. הוא החליט החלטה נועזת, הוא אינו מתחשב לא עם הק.ג.ב. ולא עם האינטוריסט - - וממחשבה למעשה, הוא ניגש הישר למונית הראשונה הנוסעת לאומן, שילם סכום מופקע ויצא לדרך - - -

אין מילים היכולות לתאר את הרגע שבו הגיעו לסיומן ארבעים שנות געגועים ונסיונות בלתי פוסקים. זכה רבי אברהם יעקב למה גדולים וטובים לא זכו בדורו. פחות מחמש שנים לפני הסתלקותו הצליח סוף סוף להגשים את החלום ולהשתטח על הציון הקדוש!

פורסם בעלון "אוצרות"

השומרים הבריטיים שעמדו על משמרתם בנמל חיפה, אי שם בשלהי השלטון המנדטורי בארץ הקודש, לא העלו על דעתם כי ספינת המטען העוגנת מולם מהווה מטרה כלשהי למסתננים פוטנציאליים. בסך הכל עמוסה היא במאות טונות של תפוזים ופירות הדר מתוצרת הארץ, מוכנים למשלוח לרוסיה הסובייטית הרחוקה, לא מסתבר שהמטען הזה משמש גורמים עוינים...

מי בכל זאת עקבו אחר הספינה וניסו לנצל כל פירצה

אפשרית בכדי להסתנן לתוכה? היו אלו שני אברכים צעירים מירושלים, הלא הם מיועדנו רבי אברהם יעקב גולדרייך וחברו המושבע רבי שמואל שפירא, שהידיעה על הספינה העתידה להפליג לרוסיה הביאה אותם עד לכאן.

כל הסער הזה - אך ורק בכדי להגיע לפסגת שאיפתם ומשאת נפשם: להשתטח על הציון הקדוש באומן, הנמצא אי שם בברית המועצות הסגורה והמסוגרת - - -

כל הלילה התחבאו השנים על שפת הים, ממתינים לשעת כושר להסתנן אל סיפון האניה. אולם השומרים בנמל 'שכחו' להרדם על משמרתם, והשניים נאלצו לשוב ירושלימה במפח נפש ולחפש דרכים אחרות כדי להגיע לאומן.

בעוד רבי שמואל שפירא, יליד הארץ, כמעט ולא נקרתה לפניו הזדמנות לנסות לצאת לאומן, הרי שעבור רבי אברהם יעקב גולדרייך היה נסיון זה אחד מני רבים, לאחר שבשנות בחרותו ניסה לא פעם לחצות את הגבול מפולין מולדתו לרוסיה. אולם גם שם עמדו חיילי הגבול בדרכו, וכל עוד נפשו בו נמלט מהם חזרה לפולין.

כארבעים שנה חלפו מאז נסיונות הנפל של ר' אברהם יעקב בפולין, בכל אותן שנים לא הפסיק לכסוף, להתגעגע ולהתפלל, וכאמור אף ניסה כל דרך להגיע לאומן. והנה נפתח סדק צר, כחודו של מחט. אבל למרבה הצער, השער הזה נפתח רק עבור אזרחי ארה"ב בלבד, בעוד שלתושבי ארץ ישראל לא נשארה כל אפשרות להצטרף אליהם.

אך רבי אברהם יעקב וחבריו לא אמרו נואש; הם נסעו לאמריקה בנסיון לקבל אזרחות שתאפשר להם לקבל אשרת כניסה לרוסיה. אבל לאזכבתם, לאחר חודשים ארוכים של שהיה בנכר, חזרה כמעט כל החבורה לארץ, למעט רבי אברהם יעקב עצמו שסירב לקבל עליו את הדין ולא הפסיק מלנסות שוב ושוב.

ביום בהיר אחד נודע לו על אברך חסידי העומד לצאת

חמתם של הפורעים עד להשחית, וכחיות טרף פרצו אל בית הכנסת, רצחו וטבחו ביהודים בכידונים, סכינים ושאר כלי משחית שהיו בידם, ונחלי דם זרמו כמים רח"ל

שלשה ימים רצופים השתוללו הפורעים: ה' ו'-ז' בתמוז, לא נחו ולא שקטו, עברו שוב ושוב על הררי הגופות, לא חסו אף על ילדים ותינוקות, דקרו ושיסעו לוודא שלא נותר איש עם רוח חיים.

כמקובל בין יהודי אוקראינה, מספר ההרוגים בעיר ומחוצה לה, הגיע לשלושים אלף נפשות קדושים!

מתי מעט, בודדים ממש מתושבי אומן, שהסתתרו במערה בקרבת העיר, ניצלו. רבי דוד חזן, איש צדיק וקדוש, ועימו עוד יהודים מספר. היו אלה הניצולים היחידים מיהודי אומן וסביבתה.

לאחר שתם מסע הרציחה, יצאו רבי דוד חזן ושאר המסתתרים ממחבואם, והחלו לאסוף את הגופות להביאם לקבורה בבית החיים. לפי המקובל, הניצולים חפרו 2 בורות עמוקים ורחבים, אחד עבור המבוגרים והאחר עבור הילדים, בהם הוטמנו הקדושים בקברי אחים. למרות עומק הבורות ורוחבם הגדול, לא הספיק הבור לכל הקדושים, ונעזרמו מעליהם הרים גבוהים שכוסו על ידם בעפר, והמה טמונים בבית החיים העתיק בעיר אומן (בשנים עברו, נראו שני הרים בתוככי בית החיים).

כ-40 שנה לאחר מכן, נטמן ביניהם ע"פ בקשתו, רביה"ק רבי נחמן מברסלב, שבסוף ימיו הרבה לשבח את "גודל יקרת מעלת קדושת זה הבית החיים דפה, כי הוא יקר וקדוש מאד", וכמובא בספה"ק ח"מ (ס' רי"ז) בזה"ל:

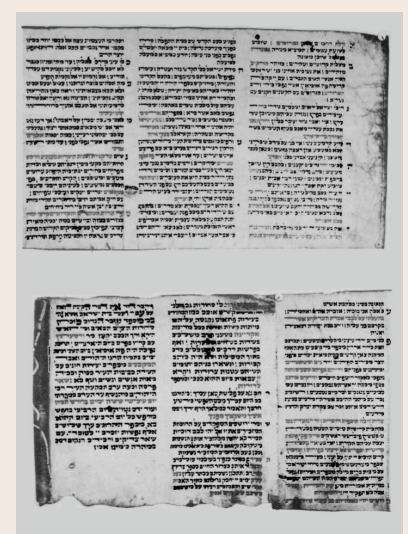
"עֲנֵה רַבְנֵי זְכוּנוֹ לְבִרְכָּהּ וְאָמַר וְהָרָאָה בְּאֶצְבָּעוֹ לַחֲזוֹן וְאָמַר הָרָאִיתָם הֵן הָיָה פֶּמָה הוּא טוֹב וְיִפָּה [אֵיךְ מוֹצֵא הֵן בְּעֵינֶיךָ הֵן] וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא סוֹכֵר שְׂמִישָׁבֶת אֶת הֵן שְׁלֹפְנֵי הַחֲלוּנוֹת. הַשִּׁיב

המשך בעמ' 6 <<

רַבְּנֵנוּ זָכְרֵנוּ לְבִרְכָּהּ, וְהָרָאָה בְּאַצְבָּעוֹ עַל הַבַּיִת הַחַיִּים כִּי הַבַּיִת הַחַיִּים הָיָה נֶאֱרָה שֶׁשׁ בְּרוּחַ מִתּוֹךְ הַחֲלוּנוֹת כִּי הָיָה עוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ. וְאָמַר עַל זֶה הָגָן אֲנִי אוֹמֵר. עֵנָה וְאָמַר אֵין אַתֶּם יוֹדְעִים גְּדֹל יִקְרַת מַעֲלַת קִדְשָׁתָא זֶה הַבַּיִת הַחַיִּים דְּפָה, כִּי הוּא יָקָר וְקָדוֹשׁ מְאֹד. וְכֵן כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים הָיָה מְדַבֵּר עִם כְּמָה אֲנָשִׁים וְהַפְלִיג מְאֹד בְּשִׁבְחַת הַבַּיִת הַחַיִּים שֶׁל אוֹמִין. כִּי מִנְּחִים שֶׁשׁ כְּמָה קְדוֹשִׁים אֲלֵפִים וּרְבָבוֹת. כִּי שֵׁשׁ הָיָה הַהֲרִיגָה הַגְּדוֹלָה בַּעַת הַבְּרִיחָה שֶׁנֶּהֱרָגוּ שֵׁשׁ אֲלֵפִים וּרְבָבוֹת נַפְשוֹת קְדוֹשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָיָה שֶׁשׁ קְדוֹשׁ הַשֵּׁם הִרְבֵּה מְאֹד. וְכְמָה פְּעָמִים אָמַר בְּפִרוּשׁ לִפְנֵי וְלִפְנֵי עוֹד כְּמָה אֲנָשִׁים שָׁטוּב לִפְנֵי לִשְׁכַּב שֵׁשׁ. מִחֲמַת שֶׁהָיָה שֵׁשׁ קְדוֹשׁ הַשֵּׁם הִרְבֵּה מְאֹד וְאַחֲרֵי כֵן נִתְקַיְּמוּ דְּכַרְיֵי כָּלם וְנִסְתַּלַּק בְּאוֹמִין בְּבֵית הָאִישׁ הַנִּלְשָׁנָתָא לֹא דִירָתוֹ כִּנְלֵי אִזְ הָמָה רָאוּ כֵן תַּמָּהוּ וְהִבִּינוּ כָּלם שֶׁכָּל עֵקֶר בִּיאָתוֹ לְאוֹמִין הָיָה בְּשִׁבְלֵי לְהִסְתַּלַּק שֵׁשׁ.

לזכר הטבח האיום, כתב רבי דוד חזן את "קינת אומן", בה הוא מתאר את המעשה ומקונן על רבבות ההרוגים, בין היתר הוא כותב: "ביום ההוא בא מספר ההרוגים ערך שלושים אלף נפשות מישראל, יזכרם אלקינו לטובה עם שאר צדיקי עולם וינקום דמם השפור בימינו לעינינו, ולרחם על פליטתינו, ימהר ויחיש לגאלנו, על ידי משיח צדקינו, ותבנה בית מקדשינו, במהרה בימינו, אמן ואמן."

זכותם יגן עלינו.

קינת אומן המקורית שנכתבה ע"י ר' דוד חזן ע"ג קלף

מזה כארבע שנים, שנתברר כי בית החיים דאומן, בו בחר רביה"ק מברסלב זי"ע למקום מנוחתו, גדול בהרבה ממה שחשבו עד אז. הדבר נודע, כאשר בחפירות לצורך הקמת מבנים, בשטח שחשבו שהוא מחוץ לביה"ח, נתגלו עצמות לרוב, ובבדיקה מעמיקה יותר, נתגלו בחתכים קברים שנחתכו למחצה, כאשר נראו בבירור עצמות ידיים ורגלים ואף גולגולות המבצבצות מהקירות ר"ל.

ליזמים היה קשה להשלים עם העובדה, שעליהם לוותר על השטחים, ולהבין שלמעשה שטחים אלו אינם שייכים להם, כי אם לנפטרים שרכשו את ד' אמותיהם בכסף מלא על מנת לנוח בשלום עד לקץ הימין.

בין היזמים

נמצאו כאלה, שעל אף הקושי העצום, התגברו על יצרם והפנימו שהשטח שרכשו נרכש בטעות, ואין להם ברירה אחרת כי אם לקדש שם שמים, ולהוכיח לבורא עולם, כי אמירתם פעמיים ביום "ובכל מאדך", היא לא רק סיסמה, כי אם דרך חיים, ומה לא יעשה יהודי לעשות רצון אביו שבשמים.

מאידך, נמצאו בין היזמים כאלו, שהתקשו להתגבר על יצרם, ולא יכלו להשלים עם המציאות שהתגלתה לנגד עיניהם, וככל בן תמותה, שהוא קרוב ונוגע אצל עצמו, ניסו להתלות בכל מיני טעדיקי שהם בעצמם יודעים שאין בהם ממש, ונשמתם הגנוזה מכסא הכבוד, התחננה בפני כל מי שיראת ה' נגד עיניו, לסייע להם להתגבר על היצה"ר ולעמוד בנסיון, וזאת בדרך של "כופים אותו עד שיאמר רוצה אני" המובא בהלכה לגבי צדקה ועוד, שלכאורה יש כאן סתירה, אם כופים הרי אין זה ברצון. והתשובה היא, שאלבא דאמת "הכל חפצים ליראה את שמך", כל יהודי רוצה לעשות רצון השי"ת, אלא שהיצה"ר מתגבר עליו בכל יום, ובכך ש'כופים' אותו, עוזרים לו להתגבר, ולעשות את רצונו האמיתי.

לצערינו, עד כתיבת שורות אלו, לא כל היזמים הצליחו להתגבר על יצרם, וישנם עדיין המתעקשים בדרכם, ונשמתם עדיין מתחננת לסייע להם, אך אחרי הכל, ה'בחירה' בין טוב לרע נותרת בידו של כל אחד ואחד, וחבל שעדיין לא בחרו בחיים.

מידעיות המגיעות מאומן, בימי הגנף, כאשר מכל מקומות מושבותיהם של אחב"י נשמע על חולים הזועקים לישועה ממיטת חולים, ולהבדיל ל"ע נלקחו לבית עולמם

יהודים יקרים מסלתה ושמנה של היהדות החרדית, גם מיקירי דשופריא מאנשי שלומינו ה' ירחם. הבינו הכל, גם כאלו ששגו בהבלי הזמן, כי מדת הדין מתוחה בעולם, ועלינו כ י ה ו ד י ם

מאמינים, להתעורר בתשובה ולשפר מעשינו, לבדוק בחורים ובסדקים ולתקן את הטעון תיקון.

אלא, שלדאבון לב, נמצאו כאלו, שדווקא בזמן קשה שכזה, ניצלו את סגירת שערי המדינות, על מנת לקבוע עובדות בשטח, ולגמור או לקדם במהירות האפשרית את אשר החלו לעשות, אם זה בהכשרת השטח ואם זה בהרמת בניין רב קומות, בשטחים שכבר הוברר ללא ספק, שהם בתוככי גבולות בית החיים.

כמה כואב להיווכח, שאנשים שוקעים ושקועים בדמיונות של הבלי הזמן, אותם לא יקחו עמם עלי קבר, שם יאלצו בעל כרחם לתת דין וחשבון, ויצאו שכרם בהפסדם.

רביה"ק זי"ע קורא אליהם מנהמת לבו (מובא בשיחות הר"ן סי' נ"א): "העולם הזה מטעה אותנו לגמרי... את זה תקבלו מאתי שלא להניח עצמו להעולם להטעות (די וועלט נארט איין!)."

עורו והתעוררו!

בין לילאי אומן מורכב

בכל המידע שתדרש
בבואך לציון הקדוש
באומן

0799-30-2000

קול אומן

בהכוונת רבני וזקני חשובי אנשי שליט"א